

Казьмірова Інна Вікторівна

Студентка 1-го курсу ФСП НТУУ «КПІ»

ЧИ МОЖЛИВІ І ЧИ ПОТРІБНІ ВЗАГАЛІ ЗМІНИ В КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ?

Питання змін у законодавстві завжди були і є найбільш актуальними, а особливо ті, що стосуються змін Основного Закону нашої держави, оскільки мова йде про нормативно – правовий акт найвищої юридичної сили, на основі якого приймаються закони та інші нормативно-правові акти України. Крім того, Конституція є не тільки актом держави, а й суспільства, його державно-правовою моделлю, чинником забезпечення законності та правопорядку, стабільності інститутів влади, необхідною умовою становлення правової державності, що базується на пануванні права. За своєю сутністю Конституція є ліберальною, ґрунтується на ідеології природних і невідчужуваних прав людини, проголошених найвищою соціальною цінністю. Вона відповідає високим світовим і європейським стандартам. Тобто Конституція України становить значну соціальну цінність для людини, держави, суспільства. Однак, в той же час, в Конституції України вбачають ряд недоліків у вигляді норм, які суперечать потребам демократичного, правового прогресу суспільства, зокрема, тих, що знижують ефективність діяльності органів державної влади, зокрема, Верховної Ради України, Президента України, Уряду та органів судової влади. Саме на зміну таких норм і була спрямована конституційна реформа, результатом якої стало прийняття Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р., що набрав чинності з 1 січня 2006 року. Зокрема, Законом передбачався перехід від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської форми правління, формування уряду коаліцією депутатських фракцій, подовження терміну повноважень Верховної Ради до 5 років та ін. Однак головного завдання – розмежування політичної відповідальності між главою держави та урядом – конституційна реформа не досягла, що послугувало одним із її негативів. Іншим негативом

конституційної реформи стало відновлення прокурорського нагляду за дотриманням законності, оскільки інститут загального прокурорського нагляду є пережитком радянської доби і не відповідає демократичним стандартам. Отже, реформа виявила не лише переваги, а й значний ряд недоліків.

Подальша практика показала неефективність проведеної реформи, що, можливо, й послугувало підставою для звернення 252 народних депутатів із Конституційним поданням до Конституційного Суду України на предмет відповідності Конституції України Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року. 1 жовтня 2010 року Конституційний Суд України оголосив рішення, яким визнав вказаний закон таким, що не відповідає Конституції України у зв'язку з порушенням процедури розгляду законопроекту та прийняття закону. На підставі цього факту, можна зробити висновок про те, що й самі органи державної влади порушують норми Конституції, в даному випадку 159 статтю Конституції України. В такому разі, проблему слід шукати не лише у нормах Конституції, а й в самих органах державної влади.

Отже, зміни в Основному Законі нашої держави все ж таки можливі і, як бачимо, певний досвід в цьому напрямі вже є. Проте, безперечно, внесення таких змін є дуже складним процесом, оскільки потребує великих зусиль при їх розробці і подальшому утвердженні і визнанні.

Чи потрібне взагалі внесення змін до Конституції? Потреба внесення змін до Основного Закону існує і зумовлюється тим, що Конституція України приймалась в досить складних суперечливих умовах протистояння різних політичних сил і була наслідком консенсусу між парламентаріями різного політичного спрямування і представниками різних гілок влади. Відповідно існує значне коло питань, які потребують вирішення саме шляхом проведення конституційної реформи. Найбільш важливими, тобто такими, що мають бути вирішені в першу чергу, є: неефективність влади та ігнорування принципу народовладдя. Але, на мою думку, перш, ніж вносити

відповідні зміни до чинної Конституції, ми повинні навчитися неухильно і точно виконувати її теперішні норми і, лише після цього, проводити конституційну реформу, метою якої має бути забезпечення дієвості практичної реалізації норм Основного Закону в процесі регулювання суспільних відносин з врахуванням їх динаміки, рухливості без знищення демократичного духу як змісту чинної Конституції України, так і основ існуючого державного устрою. Тобто, спочатку ми повинні підвищити свою конституційну культуру, оскільки будь-яка правова культура починається з культури до Конституції та поваги до неї як до особливої соціальної цінності і саме вона визначає парадигму розвитку всієї системи держави.

Отже, можна прийти до такого висновку - зміни в Основному Законі нашої держави не лише можливі, а й потрібні. Проте, слід зазначити, що можна мати найкращу Конституцію, та якщо рівень конституційної культури буде низьким, якщо норми не будуть виконувати не тільки пересічні громадяни, а й політичні лідери, якщо буде конфронтація між владами й структурами, то можна десять разів на рік змінювати Конституцію, але результату від цього не буде ніякого. Тобто, починати слід не з Конституції, а з нас самих і не шукати причину всіх проблем і негараздів лише у законодавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1) Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.

2) Т о д и к а Ю. Конституційні засади формування громадянського суспільства в Україні // Вісник Академії правових наук України. — 2009. — № 1. — С. 34.

3) Тодыка Ю. Н. Конституционные основы формирования правовой культуры. — Х, 2001. — С. 3-7, 147-150, його ж: Конституційні засади формування громадянського суспільства в Україні // Вісник Академії правових наук України. — 2003. — № 1- С. 44; Обговорення проекту Закону «Про внесення змін до Конституції України» // Право України. — 2003. - № 6. — С. 5.

4) Рудик П.А. Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи. – К.: Атіка, 2006. – 256 с.